

Wir laden Sie zu einem Spaziergang durch Gartz ein.

Der Rundgang führt zu den wichtigsten Orten, die mit der Geschichte der Stadt, ihren mittelalterlichen Befestigungsanlagen, dem früheren bürgerlichen Leben sowie der Nähe zum Fluss verbunden sind, der die Entwicklung von Gartz über Jahrhunderte geprägt hat.

Der Weg beginnt am Flussufer, wo die Touristen von Bord steigen können, um anschließend den Marktplatz und die Kirche zu besichtigen und schließlich zu den Stadtmauern, Türmen und historischen Stätten zu gelangen, die an den mittelalterlichen Charakter von Gartz erinnern.

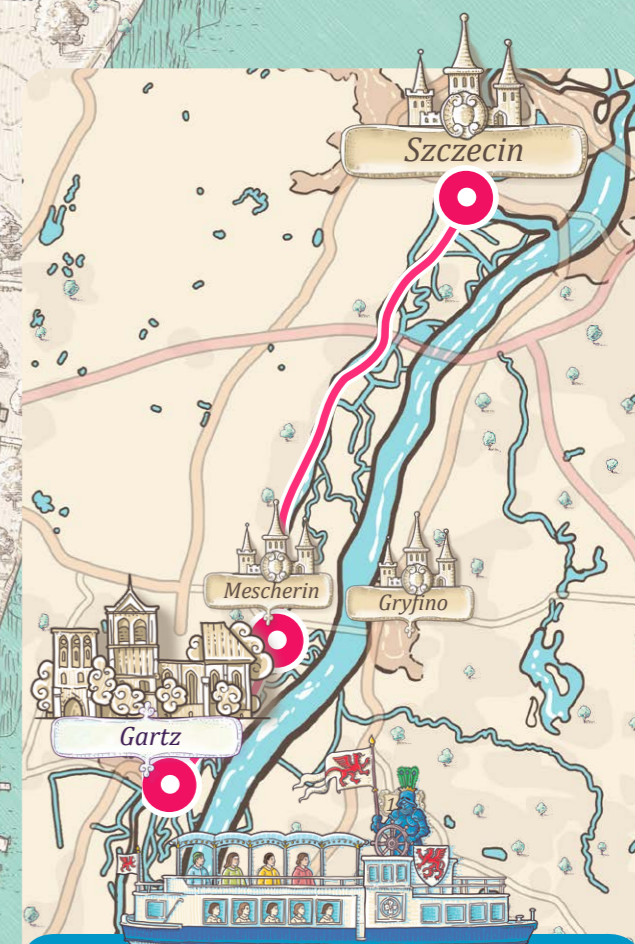
Die Trasse endet am ehemaligen Oderspeicher, wo die Geschichte der Stadt auf die Flusslandschaft trifft. Dies ist ein idealer Ort, um kurz innezuhalten, auf das Wasser zu blicken und die besondere Atmosphäre von Grenzraum, Handel, Reisen und Natur zu spüren.

Länge der Route: ca. 2–3 km

Dauer des Spaziergangs: ca. 60–90 Minuten

Charakter der Route: städtischer, historischer
und familienfreundlicher Spaziergang

Start und Ziel: Oderspeicher / Uferbereich der Westoder

Legende / legenda

Museum Muzeum	Kirche Kościół	Zimmer Noclegi
Arztpraxis Przychodnia	Bank	Spielplatz Plac zabaw
Apotheke Apteka	Gastronomie Gastronomia	Marina Gartz

Spaziergang durch Gartz • Spacer po Gartz

1 Gartzter Oderbrücke
Most w Gartz	8 Rathaus
Ratusz
2 Oderspeicher
Spichlerz Odrzański	9 Stettiner Tor
Brama Szczecińska
3 Kranichbrunnen
Fontanna Żurawi	10 Ackerbürgermuseum
Muzeum Rolnictwa i Życia Miejskiego
4 St. Stephanskirche
Kościół św. Szczepana	11 Hospitalkirche Heilig-Geist
Szpital Świętego Ducha
5 Storchenturm
Wieża Bociania	12 Blaue Hut
Niebieska Strażnica
6 Puluerturm
Wieża Prochowia	13 Alte Schule
Stara Szkoła
7 Kanonenschuppen
Magazyn Armatni	

Zapraszamy Państwa na spacer po Gartz

Trasa prowadzi do najważniejszych miejsc związanych z historią miasta, jego średniowiecznymi fortyfikacjami, dawnym życiem mieszczańskim oraz bliskością rzeki, która przez wieki kształtowała rozwój Gartz. Spacer rozpoczyna się nad brzegiem rzeki, gdzie turyści mogą wysiąść ze statku, potem zwiedzić rynek miejski, kościół i dotrzeć do murów miejskich i wież oraz historycznych miejsc, które przypominają o średniowiecznym charakterze Gartz. Wycieczka kończy się przy dawnym magazynie spichlerzu nad Odrą, gdzie historia miasta spotyka się z krajobrazem rzeczny. Jest to idealne miejsce, aby zatrzymać się na chwilę, spojrzeć na wodę i poczuć wyjątkową atmosferę pogranicza, handlu, podróży i natury.

Długość trasy: ok. 2–3 km
Czas trwania spaceru: ok. 60–90 minut
Charakter trasy: spacer miejski, historyczny i przyjazny dla rodzin
Początek i koniec: Spichlerz nad Odrą / brzeg zachodniej Odry

Amt Gartz (Oder)
 Kleine Klosterstraße 153
 16307 Gartz (Oder)
 Telefon: 03 33 32 77- 217

1

Gartz Oderbrücken

Die Oderbrücke diente von 1308 bis 1630 dem Straßenverkehr und dem Handel. Erst 1929 entstand eine stabile Wirtschaftsbrücke aus Stahl, die am 1. April 1945 durch eine Sprengung zerstört wurde.

Most w Gartz

Pierwszy most służył w latach 1308–1630 ruchowi drogowemu i handlowi. Dopiero w 1929 roku powstał solidny most gospodarczy ze stali, który 1 kwietnia 1945 roku został wysadzony.

2

Oderspeicher

Der Tabakspeicher wurde von der jüdischen Familie Isaak erbaut. Von hier aus wurden Tabakwaren bis zum Ende des Jahres 1945 nach Stettin transportiert. Anschließend lagerten dort Getreide. 1993 erfolgten die Privatisierung und Sanierung.

Spichlerz Odrzański

Magazin tytoniu został zbudowany przez żydowską rodzinę Isaaków. Do końca 1945 roku transportowano stąd wyroby tytoniowe do Szczecina. Następnie przechowywano w nim zboże. W 1993 roku przeprowadzono prywatyzację i renowację obiektu.

3

Kranichbrunnen

Bereits ab 1902 stand an dieser Stelle ein Denkmal für Kaiser Wilhelm I, das im Zweiten Weltkrieg verloren ging. Am 3. Oktober 2000 wurde der „Kranichbrunnen“ auf dem Marktplatz in Gartz (Oder) eingeweiht. Schöpfer des Brunnens war das Künstlerhepaar Axel und Cornelia Schulz aus Schwedt/Oder. In die drei größten Feldsteine sind Gartz (Oder) und die Namen der Partnerstädte eingraviert.

Fontanna Żurawi

Już od 1902 roku w tym miejscu stał pomnik cesarza Wilhelma I, który zaginął podczas II wojny światowej. 3 października 2000 roku na rynku w Gartz nad Odrą odsłonięto „Fontannę Żurawi”. Autorem fontanny jest małżeństwo artystów Axel i Cornelia Schulz ze Schwedt nad Odrą. Na trzech największych kamieniach polnych wyryto nazwy miast partnerskich i Gartz (Oder).

4

St. Stephanskirche

Die St. Stephanskirche wurde 1259 erstmalig erwähnt. In der zweiten Hälfte des 14. Jahrhunderts erfolgte der Umbau des Langhauses zu einer dreischiffigen Hallenkirche. Anfang des 15. Jahrhunderts erfolgte die Neukonstruktion des Chores. Im 16. bis 17. Jahrhundert wurde die Kirche mehrfach geplündert und ausgebrannt. Ende des 18. Jahrhunderts bekam der Turm eine barocke Turmhaube mit einer Höhe von 65 Metern. In der Mitte des 19. Jahrhunderts konnten Restaurierungsarbeiten ausgeführt werden. Im April 1945 wurde die St. Stephanskirche fast vollständig zerstört. Im September 1987 erfolgte die feierliche Einweihung in ihrer jetzigen Form.

Kościół św. Szczepana

Kościół św. Szczepana po raz pierwszy wspomniano w 1259 roku. W drugiej połowie XIV wieku nastąpiła przebudowa nawy głównej na trójnawowy kościół halowy. Na początku XV wieku przebudowano chór. W XVI i XVII wieku kościół był wielokrotnie płażdowany i podpalany. Pod koniec XVIII wieku wieża otrzymała barokową kopułę o wysokości 65 metrów. W połowie XIX wieku przeprowadzono prace konserwatorskie. W kwietniu 1945 roku Kościół św. Szczepana został prawie całkowicie zniszczony. We wrześniu 1987 roku odbyło się uroczyste poświęcenie kościoła w jego obecnej formie.

5

Storchenturm

Der in die Stadtmauer eingelassene, starke Wehrturm, der Ende des 14. Jahrhunderts/ Anfang des 15. Jahrhunderts erbaut wurde, ist 26 Meter hoch. Obenauf hat der Turm eine abgeflachte Spitze, die den Störchen ein Zuhause bietet. Daher rührt auch sein umgangssprachlicher Name „Storchenturm“.

Wieża Bociania

Wbudowana w mury miejskie potężna wieża o wysokości 26 metrów została wzniesiona na przełomie XIV/ XV wieku. Na szczycie ma spłaszczoną kopułę, która stanowi schronienie dla bocianów. Stąd też pochodzi jej potoczna nazwa Wieża Bociania“.

6

Pulverturm

Trutzig und wehrhaft wurde die Stadtmauer im 13. Jahrhundert aus Findlingen mit ochenbluthaltigem Mörtel erbaut. Sie hat eine maximale Höhe von 7 Metern und eine Breite von 2 Metern. Neben einem kleineren Tor erhebt sich der Pulverturm. Auch er ist in die Stadtmauer eingefügt aber nur noch teilweise erhalten.

Wieża Prochownia

W XIII wieku wzniesiono potężne i dobrze ufortyfikowane mury miejskie z głazów narzutowych, połączonych zaprawą zawierającą krew wołową. Osiągają one maksymalną wysokość 7 metrów i szerokość 2 metrów. Obok mniejszych bram wznosi się Wieża Prochownia. Ona również jest wbudowana w mury miejskie, ale zachowała się już tylko częściowo.

7

Kanonenschuppen

In den Jahren 1790 bis 1884 war in Gartz eine Garnison stationiert. Mitte des 19. Jahrhunderts wurde der Kanonenschuppen als Magazin für Waffen in Fachwerkbauweise errichtet, der nach Abzug der Soldaten 1884 als Feuerwehrepoth, Kistenfabrik und Lagerhalle genutzt wurde. Nach 1945 entstand dort ein Obdachlosenasyl und später ein Lager für Landwirtschaftsgüter. 1994 begann die Restaurierung. Nach Fertigstellung wurde er als offizielle Kulturstätte genutzt.

Magazyn Armatni

W Gartz w latach 1790 - 1884 stacjonował garnizon. W połowie XIX wieku zbudowano Magazyn Armatni w stylu szachulcowym, który po wycofaniu się żołnierzy w 1884 roku wykorzystywano jako remizę strażacką, fabrykę skrzyń i magazyn. Po 1945 roku powstał tam schronisko dla bezdomnych, a później magazyn artykułów rolniczych. W 1994 roku rozpoczęto renowację. Po jej zakończeniu obiekt stał się oficjalnym miejscem kultury.

Rathaus

Das Gebäude wurde vor etwa 125 Jahren als königlich-preußisches Amtsgericht errichtet. Die Bauzeit dauerte von 1900 bis 1904 nach den Plänen des Baumeisters Christian Friedrich Steinweg. In dem reichverzierten Säulenkapitell vor dem Eingang ist das Gesichtsrelief des ersten Amtrichters Vendt zu sehen. Im Zweiten Weltkrieg wurde das Gebäude zerstört. Von 1953 bis 1992 diente das ehemalige Amtsgericht als Rathaus und kommunale Verwaltungsstätte. Jetzt beherbergt das Gebäude unter anderem einen Sitzungssaal zur Nutzung für die Stadt und ihre Einwohner.

Ratusz

Budynek został wzniesiony około 125 lat temu jako królewsko-pruski sąd rejonowy. Budowa trwała od 1900 do 1904 roku według projektu architekta Christiana Friedricha Steinwega. W bogato zdobionym kapitelu kolumny przed wejściem widnieje relief przedstawiający twarz pierwszego sędziego rejonowego Vendta. Podczas II wojny światowej budynek został zniszczony. Od 1953 do 1992 roku dawny sąd rejonowy pełnił funkcję ratusza i siedziby administracji. Obecnie w budynku mieści się m.in. sala posiedzeń przeznaczona do użytku miasta i jego mieszkańców.

Stettiner Tor

Das große Stettiner Tor ist das einzige von vier Stadttoren, das noch erhalten blieb. Ursprünglich wurde es im 13. Jahrhundert aus Granitfindlingen erbaut. Im 15. Jahrhundert wurde der dreigeschossige Backsteinbau aufgesetzt. Ein herausragender Balken mit Aufzugsvorrichtung diente früher zum Transport der verschiedensten Lagergüter in die drei Geschosse. Noch um 1950 wurden die Räume zum Trocknen von Arzneipflanzen und Tabak genutzt.

Brama Szczecińska

Wielka Brama Szczecińska jest jedną z czterech bram miejskich, która zachowała się do dziś. Pierwotnie została zbudowana w XIII wieku z granitowych głazów narzutowych. W XV wieku dobudowano trzypiętrową konstrukcję ceglana. Wystająca belka z urządzeniem podnoszącym służyła dawniej do transportu różnorodnych towarów magazynowych na trzy kondygnacje. Jeszcze w latach około 1950 pomieszczenia te wykorzystywano do suszenia roślin leczniczych i tytoniu.

Ackerbürgermuseum

Von 1933 bis 1945 gab es bereits ein Museum zur Stadtgeschichte in Gartz (Oder). In den Jahren 1993 bis 1996 gab es umfangreiche archäologische Ausgrabungen in Gartz (Oder). Die Ergebnisse dieser Ausgrabungen wurden 1997 zum „Tag des offenen Denkmals“ präsentiert. 2005 wurde das Museum, als Ackerbürgermuseum eröffnet. Als Ackerbürger wurden Einwohner einer Stadt bezeichnet, die das Bürgerrecht besaßen und im Haupt- oder Nebenerwerb Landwirtschaft betrieben.

Muzeum Rolnictwa i Życia Miejskiego

W latach 1933–1945 w Gartz nad Odrą funkcjonowało już muzeum poświęcone historii miasta. W latach 1993–1996 w Gartz (Oder) przeprowadzono szeroko zakrojone wykopaliska archeologiczne. Wyniki tych wykopalisk zaprezentowano w 1997 roku podczas „Dnia Otwartych Zabytków”. W 2005 roku otworzono Muzeum Rolnictwa i Życia Miejskiego. Mieszczanami-Rolnikami nazywano mieszkańców miasta, którzy posiadali prawa obywatelskie i zajmowali się rolnictwem jako głównym lub dodatkowym źródłem utrzymania.

Hospitalkirche Heilig-Geist

Der heutige Bau wird in das 14./ 15. Jahrhundert datiert. Ab 1790 wurden Umbaumaßnahmen am Heilig-Geist-Hospital durchgeführt. Bis 1989/90 wurde die Hospitalanlage auch bewohnt. Ab 1990 wurden die Fachwerkanbauten und die Wohneinheiten einschließlich der Geschosdecke abgebrochen. Es erfolgte die Sanierung von Innenraum, Dach und Fassade. Später wurde die zweiflügelige Eingangstür und die Turmluke restauriert. Seit 2000 wird der „Spittel“ für Ausstellungen und Veranstaltungen genutzt.

Szpital Świętego Ducha

Obecny budynek datuje się na XIV–XV wiek. Od 1790 roku prowadzono prace przebudowy szpitala Ducha Świętego. Do 1989/90 roku był on również zamieszany. Od 1990 roku rozebrano przybudówki o konstrukcji szachulcowej oraz lokale mieszkalne, w tym strop. Przeprowadzono renowację wnętrza, dachu i fasady. Później dwuskrzydłowe drzwi wejściowe i okno wieżowe zostały odrestaurowane. Od 2000 roku „Spittel” służy jako miejsce wystaw i imprez.

Blaue Hut

Die Blaue Hut wurde zum Ende des 14. Jahrhunderts errichtet und ist Teil der ehemaligen Stadtmauer. Sie diente zu Verteidigungs- und Wachzwecken. Die Gesamthöhe des Turms betrug 23 Meter. 1881 erfolgte die fachgerechte Restaurierung. Am Ende des zweiten Weltkrieges wurde er fast vollständig zerstört. Erhalten blieb lediglich der rechteckige Sockel. Der Begriff „Blau“ leitet sich von den blauen Dachziegeln ab, mit denen der Turm gedeckt war. „Hut“ hingegen leitet sich vom Wort behüten ab.

Niebieska Strażnica

Niebieska Strażnica została wzniesiona pod koniec XIV wieku i stanowi część dawnych murów miejskich. Służyła do celów obronnych i strażniczych. Całkowita wysokość wieży wynosiła 23 metry. W 1881 roku przeprowadzono jej fachową renowację. Pod koniec II wojny światowej została prawie całkowicie zniszczona. Zachował się jedynie prostokątny cokół. Nazwa „Blau“ pochodzi od niebieskich dachówek, którymi pokryta była wieża. Natomiast „Hut“ wywodzi się od słowa „behüten“ (chronić).

Alte Schule

1777 erbaut, beherbergte das Haus ursprünglich eine Baumwollmanufaktur mit zwölf Webstühlen. 1822 zog die „Neue Stadtschule“ ein, in der sich auch Lehrerwohnungen befanden. Im linken Flügel des Hauses war zeitweilig das städtische Progymnasium untergebracht. 1934 wurde die damalige „Neue Stadtschule“ zur „Alten Stadtschule“.

Stara Szkoła

Budynek, wzniesiony w 1777 roku, pierwotnie mieścił manufakturę bawełnianą wyposażoną w dwanaście krosien. W 1822 roku przeniosła się tu „Nowa Szkoła Miejska”, w której znajdowały się również mieszkania dla nauczycieli. W lewym skrzydle budynku tymczasowo mieściło się miejskie gimnazjum. W 1934 roku ówczesna „Nowa Szkoła Miejska” została przemianowana na „Stara Szkoła Miejska”.

8

9

10

11

12

13

Cross Oder
• Gartz (Oder)
• Mescherin
• Szczecin

Rejsy po Dolinie Dolnej Odry

Schiffahrten im Unteren Odertal

in deinem Tempo

Stettin: w Twoim tempie

Szczecin: w Twoim tempie

Gartz

www.gartz.de